

СЕКЦІЯ 1. МАКРОЕКОНОМІКА

Матюк Т.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки та підприємництва*

Льопко М.О.

студентка

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ОСНОВА ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На рубежі ХХ – ХХІ ст. умами вчених і прогресивного людства світу заволоділа нова парадигма сталого розвитку, що є продовженням вчення В.І. Вернадського про ноосферу і основою синергічного підходу до екологічної, соціальної та економічної детермінант суспільного прогресу [1]. Вона стала основою дискусії між економістами про перехід від безперервного економічного зростання до створення умов для всебічного розвитку людського потенціалу.

Термін «сталий розвиток» було запропоновано вченими і політиками наприкінці ХХ ст. у зв'язку з нагальною необхідністю запобігти негативному впливу господарської діяльності на світову екосистему. Термін «сталий розвиток» увійшов у широкий науковий оборот після публікації доповіді «Наше спільне майбутнє», підготовленої в 1987 р. Всесвітньою комісією ООН з навколишнього середовища і розвитку. Пізніше поняття «сталий розвиток» дістало офіційне закріплення в меморандумі «Порядок денний ХХІ століття» Всесвітнього саміту 1992 р. у Бразилії.

Останнім часом темпи економічного зростання у країнах, що розвиваються, були істотно вищими, ніж у промислово розвинутих країнах, що пояснюється величезним стартовим розривом між ними. Такий стрімкий ріст ВВП у країнах, що розвиваються, не викликав тривоги у світі доти, доки експерти не виявили, що причиною таких темпів є бажання країн, що розвиваються, зменшити розрив у стандартах споживання благ, досягнутих розвинутими країнами.

Усвідомлення даного факту знову актуалізувало проблеми розвитку в умовах обмеженості ресурсів, тому на конференції ООН із сталого розвитку 2015 р. було визначено кількісні індикатори сталого розвитку на 2016–2030 рр. [2, с. 12].

Наразі в Україні нажалі немає стратегічного документа сталого розвитку країни, який би базувався на економічних, екологічних та соціальних складових.

Слід зазначити, що економіка України, з самого початку становлення незалежності, вступила у фазу несталого економічного зростання у зв'язку з вичерпанням потенціалу відновлювального зростання, скороченням припливу експортної виручки та іноземного капіталу, а також збільшенням іноземних кредитів. Стагнація та невелике зростання ВВП залишається, що пояснюється не тільки вичерпанням потенціалу відновлювального зростання, але й збереженням існуючої моделі розвитку. Тому у найближчі роки якихось реальних змін очікувати не слід, через застарілі фонди, збереження сировинної моделі економіки та експорту, значне скорочення видатків держбюджету, критично низька частка інвестицій в основний капітал та в «економіку знань», високий рівень інфляції, постійне скорочення трудових ресурсів через демографічні зрушення і трудову міграцію, низькі зайнятість і продуктивність праці, розвиток патерналізму та утриманства. Усе це вимагає змін, для чого необхідно йти на серйозні та масштабні реформи, на перегляд укорінених уявлень про наш минулий і майбутній розвиток [2].

Як показала і криза 2007–2009 рр. і пандемія COVID-19, що шириться наразі, в сучасних умовах глобалізації і фінансові кризи, і навіть смертоносні вірусні інфекції набирають характеру світових, наслідки яких, звісно, в першу чергу негативно вплинуть на економічний розвиток країн

Аналіз існуючої літератури засвідчив, що існуюча в Україні економічна модель містить ряд специфічних особливостей: панування бюрократії в союзі з олігархами; клановість і корупційність, які пронизали абсолютно всі рівні управління; відсутність гарантій приватної власності; ігнорування національних економічних інтересів; антисоціальна спрямованість тощо.

Вихід з таких усталених труднощів і перехід на траєкторію сталого розвитку можливий тільки при умові сформованої нової соціально-економічної моделі, в якій розширене відтворення можливе на підприємствах реального сектору економіки, за умови,

що кожне підприємство буде забезпечене ресурсами, достатніми для постійного розширення і оновлення виробництва (амортизаційні фонди, банківські кредити тощо).

Разом з цим, в Україні вартість основних фондів є в десятки разів нижчою, ніж у розвинутих країнах, що, нажаль, означає належність української економіки до технологічних укладів з примітивними технікою та технологіями.

Таким чином, існуюча в Україні модель економічного розвитку демонструє нестале економічне зростання, що свідчить про її недосконалість. Задля успішного формування моделі сталого економічного розвитку, необхідно вивчити, проаналізувати та зрозуміти саму природу спадів та піднесень в економіці. Та тільки на основі отриманих висновків необхідно сформувати план та модель оновлення національної економіки, що забезпечить вихід із сьогодишнього «периферійного» небезпечного для країни напрямку несталого економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Сталый розвиток та екологічна безпека суспільства: теорія, методологія, практика. Андерсон В.М., Андреева Н.М., Алимов Н.М. та ін. За наук. ред. д.е.н., проф. Хлобистов Є.В.. ДУ «ІЕПСР НАН України», ІПРЕД НАН України, сумДУ, НДІ СРП. – Сімферополь : ИТ «АРИАЛ», 2011. – 589 с.
2. Звєряков М.І. ТЕОРЕТИЧНА ПАРАДИГМА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ. Економіка України / Economy of Ukraine, 2018, № 10 (683) С. 10-31.